

**EVROPSKÁ KOMISE
PROTI RASISMU A NESNÁŠENLIVOSTI**

**VŠEOBECNÉ POLITICKÉ
DOPORUČENÍ ECRI Č. 8**

**O POTÍRÁNÍ RASISMU
A BOJI PROTI TERORISMU**

PRIJATO 17. BREZNA 2004

Štrasburk, 8 červen2004

Pro další informace o ECRI a jejích aktivitách laskavě kontaktujte:

Secretariat of the European Commission against Racism and Intolerance
Council of Europe
F-67075 Strasbourg cedex
Tel: +33(0)3 88 41 29 64 - Fax:+33(0)3 88 41 39 87
E-mail: combat.racism@coe.int

Website: www.coe.int/ecri

Evropská komise proti rasismu a nesnášenlivosti:

s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech a zvláště její článek 14;

s ohledem na Protokol č. 12 k Evropské úmluvě o lidských právech;

s ohledem na Mezinárodní úmluvu o občanských a politických právech a zvláště její články 2, 4(1), 20(2) a 26;

s ohledem na Úmluvu o postavení uprchlíků a Protokol o postavení uprchlíků;

s ohledem na Směrnice Výboru ministrů Rady Evropy o lidských právech a boji proti terorismu;

odvolávajíc se na Deklaraci přijatou ECRI na jejím 26. plenárním zasedání (Štrasburk 11. - 14. prosince 2001);

odvolávajíc se na Všeobecné politické doporučení ECRI č. 7 o národní legislativě k potírání rasismu a rasové diskriminace a na Všeobecné politické doporučení ECRI č. 5 o potírání nesnášenlivosti a diskriminace vůči muslimům;

odvolávajíc se na Úmluvu o počítačových zločinech a její dodatečný Protokol o kriminalizaci aktů rasistické a xenofobní povahy spáchaných prostřednictvím počítačových systémů, jakož i na Všeobecné politické doporučení ECRI č. 6 o boji proti rozšiřování rasistických, xenofobních a antisemitských materiálů po internetu;

odvolávajíc se na Evropskou úmluvu o potlačování terorismu, Protokol novelizující Evropskou úmluvu o potlačování terorismu a další mezinárodní dokumenty proti terorismu, zvláště dokumenty přijaté v rámci OSN;

tvrdě odsuzujíc terorismus, který je extrémní formou nesnášenlivosti;

zdůrazňujíc, že terorismus je neslučitelný s hodnotami svobody, demokracie, spravedlnosti, zákonnosti a lidských práv, zvláště práva na život, a že tyto hodnoty ohrožuje;

usuzujíc, že je tudíž povinností státu bojovat proti terorismu;

zdůrazňujíc, že reakce na hrozbu terorismu by sama neměla porušovat tyto hodnoty svobody, demokracie, spravedlnosti, zákonnosti, lidských práv a humanitárního práva, jež si klade za cíl sama zabezpečovat, a ani by jakýmkoli způsobem neměla oslabovat ochranu a rozvoj těchto hodnot;

zdůrazňujíc zvláště, že boj proti terorismu by se neměl stát záminkou k umožnění rozmachu rasismu, rasové diskriminace a nesnášenlivosti;

zdůrazňujíc v tomto ohledu odpovědnost státu nejen se zdržovat činností přímo či nepřímo vedoucích k rasismu, rasové diskriminaci a nesnášenlivosti, ale též zajistit rozhodnou reakci institucí, včetně preventivních a represivních opatření vůči případům, v nichž rasismus, rasová diskriminace a nesnášenlivost vyplývají z činností jednotlivců a organizací;

konstatujíc, že boj proti terorismu vedený členskými státy Rady Evropy od událostí 11. září 2001 v některých případech vedl k přijetí přímo či nepřímo diskriminační legislativy či předpisů, zejména na základě národnosti, národního či etnického původu a náboženství, a častěji k diskriminačním postupům veřejných orgánů;

konstatujíc, že teroristické činy a v některých případech boj proti terorismu též vedly ke zvýšené úrovni rasových předsudků a rasové

diskriminace ze strany jednotlivců a organizací;

zdůrazňujíc v tomto kontextu zvláštní odpovědnost politických stran, vedoucích představitelů veřejného mínění a médií neuchylovat se k rasistickým či rasově diskriminačním činnostem či vyjádřením;

konstatujíc, že v důsledku boje proti terorismu vedeného od událostí 11. září 2001 se určité skupiny osob, zejména Arabové, Židé, muslimové, jistí žadatelé o azyl, uprchlíci a přistěhovalci, určité viditelné menšiny a osoby vnímané jako součást takových skupin, staly zvláště zranitelné vůči rasismu a/nebo rasové diskriminaci v mnoha oblastech veřejného života, včetně vzdělávání, zaměstnanosti a bydlení, přístupu ke zboží a službám, přístupu na veřejná prostranství a svobodě pohybu;

konstatujíc rostoucí obtíže, s nimiž se žadatelé o azyl setkávají v přístupu k azylovému řízení v členských státech Rady Evropy, i postupnou erozi ochrany uprchlíků v důsledku restriktivních právních opatření a praktik spojených s bojem proti terorismu;

doporučuje vládám členských států:

- přijímat veškerá přiměřená opatření, zvláště prostřednictvím mezinárodní spolupráce, k boji proti terorismu jako extrémní formě nesnášenlivosti, v plném souladu s mezinárodní legislativou o lidských právech, podporovat oběti terorismu a projevovat solidaritu státům, které jsou cílem terorismu;
- přezkoumat legislativu a předpisy přijaté v souvislosti s bojem proti terorismu s cílem zajistit, aby tyto oblasti přímo či nepřímo nediskriminovaly osoby či skupiny osob, zejména na základě "rasy", barvy pleti, jazyka, náboženství, národnosti nebo národního či etnického původu, a jakoukoli takovou diskriminační legislativu zrušit;
- zdržet se přijímání nové legislativy a předpisů v souvislosti s bojem proti terorismu, jež přímo či nepřímo diskriminují osoby či skupiny osob, zejména na základě "rasy", barvy pleti, jazyka, náboženství, národnosti nebo národního či etnického původu;

zdůrazňujíc odpovědnost členských států Rady Evropy zajistit, aby boj proti terorismu neměl negativní dopad na kteroukoli menšinovou skupinu;

odvolávajíc se na naléhavou potřebu, aby státy podporovaly integraci svého různorodého obyvatelstva coby vzájemný proces, který může pomoci v prevenci rasistických či rasově diskriminačních reakcí společnosti na ovzduší vytvořené bojem proti terorismu;

v přesvědčení, že dialog, včetně dialogu o kultuře a náboženství, mezi rozličnými segmenty společnosti, jakož i vzdělávání k různorodosti přispívají k potírání rasismu při současném boji proti terorismu;

v přesvědčení, že respektováním lidských práv, včetně práva osvobodit se od rasismu a rasové diskriminace, lze zabránit situacím, v nichž se může terorismus prosazovat;

- zajistit, aby legislativa a předpisy, včetně legislativy a předpisů přijatých v souvislosti s bojem proti terorismu, byly uplatňovány na národní a místní úrovni způsobem, jenž nediskriminuje osoby či skupiny osob, zejména na základě skutečné či předpokládané "rasy", barvy pleti, jazyka, náboženství, národnosti nebo národního či etnického původu;
- věnovat zvláštní pozornost nediskriminačnímu způsobu zajišťování svobody sdružování, projevu, náboženství a pohybu a zabezpečování toho, aby z legislativy a předpisů nebo jejich uplatňování neplynula žádná diskriminace zejména v následujících oblastech:
 - kontroly prováděné policejními orgány uvnitř zemí a personálem pohraniční kontroly;
 - administrativní vyšetřovací vazba;
 - vazební podmínky;
 - spravedlivý proces, trestní řízení;
 - ochrana osobních dat;
 - ochrana soukromého a rodinného života;
 - vypovězení, extradice, deportace a zásada *non-refoulement*;
 - vydávání víz;
 - povolení k pobytu a pracovní povolení a slučování rodin;
 - získávání a ztráta státní příslušnosti;
- zajistit, aby národní legislativa výslovně zahrnovala právo nepodléhat rasové diskriminaci mezi právy, u nichž nelze, dokonce ani za výjimečného stavu, učinit výjimku;
- zajistit, aby právo zažádat o azyl a zásada *non-refoulement* byly plně respektovány ve všech případech a bez diskriminace, zejména na základě země původu;
- v tomto ohledu věnovat zvláštní pozornost nutnosti zajistit přístup k azylovému řízení a spravedlivý mechanismus k prozkoumávání žalob, který zabezpečuje základní procesní práva;
- zajistit, aby byla zavedena vhodná národní legislativa k potírání rasismu a rasové diskriminace a aby byla účinně prosazována, zejména v oblastech vzdělávání, zaměstnanosti, bydlení, přístupu ke zboží a službám, přístupu na veřejná prostranství a svobodě pohybu;
- zajistit zavedení vhodné národní legislativy k potírání rasově motivovaných trestných činů, rasistických výrazů a rasistických organizací a její účinné uplatňování;

- v kontextu zajišťování vhodnosti takové legislativy ve výše zmíněných oblastech se inspirovat Všeobecným politickým doporučením ECRI č. 7 o národní legislativě k potírání rasismu a rasové diskriminace;
- zajistit, aby byla příslušná národní legislativa aplikována též na rasistické trestné činy spáchané přes internet a trestně stíhat osoby zodpovědné za tyto druhy trestných činů;
- zajistit existenci a fungování nezávislého specializovaného orgánu k potírání rasismu a rasové diskriminace, který bude kompetentní, mezi jiným, poskytovat pomoc obětem při předkládání stížností na rasismus a rasovou diskriminaci, jež mohou vzniknout v důsledku boje proti terorismu;
- podporovat diskusi v novinářské obci o celkovém obrazu menšinových skupin, který veřejnosti předkládají v souvislosti s bojem proti terorismu, a o zvláštní odpovědnosti mediálních profesí v tomto ohledu s cílem vyhnout se neustálému opakování předsudků a rozšiřování předpojatých informací;
- rozvíjet pozitivní úlohu médií při podpoře vzájemné úcty a v boji proti rasistickým stereotypům a předsudkům;
- podporovat integraci jejich rozličných obyvatel coby vzájemného procesu a zajišťovat stejná práva a příležitosti všem jednotlivcům;
- zavádět do školských osnov na všech úrovních vzdělávání různorodost a potřebu bojovat s nesnášenlivostí, rasistickými stereotypy a předsudky a zvyšovat informovanost veřejných činitelů a veřejnosti o těchto tématech;
- podporovat dialog a rozvíjet mezi různými segmenty společnosti na místní a národní úrovni společné aktivity, včetně aktivit týkajících se kultury a náboženství, s cílem bojovat s rasistickými stereotypy a předsudky.

RADA EVROPY

Rada Evropy je politická organizace, kterou dne 5. května 1949 založilo deset evropských zemí s cílem rozvíjet jednotu svých členů. Nyní sdružuje 47 evropských států¹.

K hlavním cílům organizace patří rozvoj demokracie, lidských práv a zákonnosti a podpora společných akcí reagujících na politické, sociální, kulturní a právní výzvy a problémy v jejích členských státech. Od roku 1989 Rada Evropy sdružuje většinu zemí střední a východní Evropy a podporuje je v jejich snahách o zavádění a upevňování politických, právních a správních reforem.

Rada Evropy má stálé sídlo ve francouzském Štrasburku. Podle svého Statutu sestává ze dvou hlavních orgánů: Výboru ministrů a Parlamentního shromáždění. Kongres místních a regionálních samospráv Evropy zastupuje subjekty místní a regionální orgány v rámci členských států.

Evropský soud pro lidská práva je soudním orgánem příslušným k řešení stížností předložených proti danému státu jednotlivci, sdruženími či jinými smluvními státy v důsledku porušení Evropské úmluvy o lidských právech.

EVROPSKÁ KOMISE PROTI RASISMU A NESNÁŠENLIVOSTI

Evropská komise proti rasismu a nesnášenlivosti (ECRI) je monitorovacím orgánem zřízeným prvním vrcholným zasedáním hlav států a vlád členských států Rady Evropy. Rozhodnutí zřídit ECRI je obsaženo ve Vídeňské deklaraci, přijaté prvním Summitu šéfů států a vlád dne 9. října 1993. Evropská konference proti rasismu, která se konala ve Štrasburku v říjnu 2000, vyzvala k posílení činnosti ECRI. Dne 13. června 2002 přijal Výbor ministrů nové Stanovy ECRI, čímž upevnil její úlohu nezávislého orgánu monitorujícího lidská práva z hlediska problémů týkajících se rasismu a rasové diskriminace.

Členové ECRI pracují jako nezávislé osobnosti. Úkolem ECRI je potírat rasismus, xenofobii, antisemitismus a nesnášenlivost na úrovni velké Evropy a z hlediska ochrany lidských práv. Činnost ECRI pokrývá veškerá nezbytná opatření k potírání násilí, diskriminace a předsudků, jimž jsou vystaveny osoby či skupiny osob, zejména kvůli své rase, barvě pleti, jazyku, náboženství, národnosti a národnostnímu či etnickému původu.

Program činnosti ECRI sestává ze tří aspektů: přístup podle jednotlivých zemí, práce na obecných tématech, aktivity ve vztahu k občanské společnosti.

Další informace o ECRI a jejích aktivitách naleznete na této adrese:

Secretariat of the European Commission
against Racism and Intolerance
Council of Europe
F-67075 Strasbourg cedex
Tel: +33(0)3 88 41 29 64 - Fax: +33(0)3 88 41 39 87
E-mail: combat.racism@coe.int

¹ Albánie, Andorra, Arménie, Ázerbájdžán, Belgie, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, bývalá jugoslávská republika Makedonie, Černá Hora, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Gruzie, Chorvatsko, Island, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lichtenštejnsko, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Moldavsko, Monako, Německo, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Ruská federace, Řecko, San Marino, Srbsko, Slovenská republika, Slovinsko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Turecko, Ukrajina, Velká Británie.

